

(สำเนา)

ที่ ๒๐๑๑๔/๒๕๕๕

กระทรวงมหาดไทย

๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด
อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ ๕๕๕๕/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ชี้แจงและวางระเบียบปฏิบัติในการดูแลรักษา
และดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งราษฎรใช้
ประโยชน์ร่วมกันมาให้อำเภอ เทศบาล และสุขาภิบาลถือเป็นทางปฏิบัติแล้ว นั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาเห็นว่า เนื่องจากระเบียบเกี่ยวกับ
ที่ดินสาธารณประโยชน์ยังไม่ได้จัดทำให้ครบถ้วน โดยเฉพาะที่ดินสาธารณประโยชน์โดย
สภาพ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง ทางน้ำ ไม่ได้จัดทำทะเบียนไว้ ทะเบียนที่มีอยู่แล้วส่วน
มากยังลงรายการไม่เรียบร้อย เป็นเหตุให้เกิดเป็นปัญหาในการดูแลรักษาและระวางชี้
แนวเขตความเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์หรือไม่ และมีอาณาเขตเพียงใดอยู่เสมอ ในการ
ระวางชี้แนวเขตเกี่ยวกับการรังวัดออกโฉนดที่ดิน รังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดิน หรือรังวัด
ตรวจสอบเขตที่ดิน เจ้าหน้าที่ผู้ทำหน้าที่ดูแลรักษาบางแห่งไม่สนใจ จัดเจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อย
ซึ่งไม่มีใครรู้เรื่องราวและชอกฏหมายก็ไปดำเนินการ ทำให้เกิดการบงการฉ้อโกง
เสียหายขึ้น ดังเช่นกรณีที่เกิดขึ้นที่อำเภอหนึ่ง ซึ่งทางสำนักงานทะเบียนที่ดินแห่ง
หนึ่งได้คัดขอให้อำเภอจัดเจ้าหน้าที่ประวางชี้แนวเขตที่ดินสาธารณประโยชน์ในการ
รังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินของเอกชนคนหนึ่ง นายอำเภอได้สั่งให้ปลัดอำเภอตรีซึ่งเป็น
เจ้าหน้าที่ประวางชี้แนวเขต ปลัดอำเภอตรีผู้นั้นได้พิจารณาเห็นว่าลำคลองซึ่งอยู่ใน
ที่ดินของผู้ขอรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินมีทางน้ำไหลผ่านที่ดินหลายแปลงโดยตลอดจาก
คลองแห่งหนึ่งไปเชื่อมคลองอีกแห่งหนึ่ง เป็นลำคลองสาธารณะประโยชน์ จึงขอให้
เจ้าของที่ดินกันเขตออกเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ ซึ่งเจ้าของที่ดินก็ยินยอมถวาย
มาอีกไม่ช้า ได้มีการรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินของเอกชนอีกรายหนึ่งซึ่งอยู่ติดต่อกับที่ดิน
แปลงก่อน มีลำคลองที่ปลัดอำเภอตรีผู้นั้นเห็นว่าเป็นลำคลองสาธารณะประโยชน์
คั่นกลาง นายอำเภอได้สั่งให้ปลัดอำเภอตรีประวางชี้แนวเขต ในวันนั้นรังวัดที่ดิน
นายอำเภอมีราชการไปท่องเที่ยว ปลัดอำเภอตรีผู้นั้นต้องรักษาราชการแทนนายอำเภอ
ปลัดอำเภอตรีจึงได้มอบให้เสมียนแผนกศึกษาธิการไปแทน เสมียนผู้นั้นได้พิจารณาเห็น
ว่าลำคลองดังกล่าวไม่มีสภาพเป็นลำคลองสาธารณะประโยชน์ จึงไม่ได้ขอให้เจ้า
ของที่ดินกันเขตออกเป็นลำคลองสาธารณะประโยชน์ ผลจึงปรากฏว่าลำคลองเกี่ยว
กันนี้ซึ่งหนึ่งอำเภอพิจารณาเห็นว่าเป็นลำคลองสาธารณะประโยชน์ ส่วนอีกซึ่งหนึ่ง
อำเภอเดียวกันนั้นพิจารณาเห็นว่าไม่เป็นลำคลองสาธารณะประโยชน์เช่นนี้ ทำให้
เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดินรายแรกและเป็นผลเสียหายแก่ทางราชการและ

/สาธารณสุข

ส่วนการทบทวนที่คืน
วันที่ 1380
วันที่ 9/11/99

๒.

สาธารณชน ฉะนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้กรณีดังกล่าวแล้วเกิดขึ้นอีก กระทรวง-
มหาดไทยจึงขอจำกัดการปฏิบัติในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดิน
อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันดังต่อไปนี้.-

๑. ขอให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครอง
ป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันพึงสนใจ
และศึกษาให้ทราบอย่างทั่วถึงและสภาพของที่ดินสาธารณประโยชน์ในท้องที่ทุกแห่งว่ามี
อยู่อย่างไร ไม่ควรปล่อยไปตามเรื่องหรือพิจารณาเฉพาะ เมื่อมีเรื่องราวเกิดขึ้นเท่านั้น
ในการระวังชี้แนวเขต ก็ไม่ควรมอบหมายให้ข้าราชการชั้นผู้น้อยที่ไม่ใครรู้เรื่องไป
ดำเนินการ ถ้าเกิดความผิดพลาดเสียหายขึ้น ผู้ที่สั่งให้ไปยอมจะตองรับผิดชอบในผล
เสียหายที่เกิดขึ้นนั้น

๒. ในการรั้งวัดที่ดินซึ่งมีแผนที่ระวางอยู่แล้ว ขอให้สั่งเจ้าหน้าที่รั้งวัด
จัดการคิดหรือจำลองแผนที่ไปถวาย เมื่อการรั้งวัดผิดไปจากแผนที่ระวาง เช่น ทับถนนหรือ
ที่สาธารณประโยชน์ซึ่งมีอยู่เดิม ก็ให้ยกขึ้นพิจารณาและหาวิธีผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาและ
ดำเนินการคุ้มครองป้องกันที่ดินสาธารณประโยชน์นั้น ๆ เป็นราย ๆ ไปว่าจะ เป็นการ
สมควรว่าการรั้งวัดและดำเนินการตามคำขอหรือไม่ประการใด

ทั้งนี้ ขอให้สั่งเทศบาล สุขาภิบาลและเจ้าหน้าที่ถือเป็นทางปฏิบัติโดยเคร่ง
ครัดต่อไป.

ก. วัฒนศิริ

ช. วัฒนศิริ

ค. วัฒนศิริ

ด. วัฒนศิริ

ด. วัฒนศิริ

ด. วัฒนศิริ

ด. วัฒนศิริ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง
(ลงชื่อ) ศ. ไทยวัฒน์
(นายศักดิ์ ไทยวัฒน์)
รองปลัดกระทรวง ลงชื่อแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

ทค. ๑๘

สำเนาอันถูกต้อง

(นายประชุม กาญจนะจิตร)

หัวหน้ากองควบคุมและจัดที่ดิน
ลงชื่อแทนอธิบดีกรมที่ดิน

สันติศักดิ์ กัด
พรณี ทาน

13 ม.ค. ๑๙๙๙
11/11/99

12.11.99